

Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie

22-200 Włodawa, ul. Niecała 2,
tel. (082) 5725-240, fax (082) 5724-043
e-mail luwl@praca.gov.pl, www.pup.wlodawa.pl

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE WŁODAWSKIM ZA I – PÓŁROCZE 2008 R.

RAPORT DIAGNOSTYCZNY

Włodawa, wrzesień 2008

SPIS TREŚCI:

WSTĘP.....	s.3
I. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	s.5
II. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	s.13
III. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.....	s.16
WNIOSKI.....	s.22

WSTĘP

Analiza dotycząca struktury bezrobocia i ofert pracy według zawodów w swoim założeniu jest źródłem informacji dla instytucji i pracodawców mających wpływ na lokalny rynek pracy. Niniejsza analiza poświęcona została diagnozie dopasowania strukturalnego rynku pracy w odniesieniu do populacji bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włodawie.

Celem poniższego raportu jest poznanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych, a więc tych o większym zapotrzebowaniu niż liczba potencjalnych pracowników, jak też takich, na które popyt jest znikomy lub w ogóle nie występuje, tak aby skoordynować kierunki kształcenia i szkolenia bezrobotnych z potrzebami rynku pracy. Raport może być pomocny w :

- określaniu odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych przez Urząd Pracy;
- ułatwieniu władzom oświatowym w dostosowaniu kierunków kształcenia zawodowego do zmieniających się potrzeb rynku pracy;
- przygotowaniu programów w celu aktywizacji osób bez kwalifikacji zawodowych, długotrwale bezrobotnych i wykluczonych społecznie w celu powrotu ich na rynek pracy.

Głównymi odbiorcami przeprowadzonej analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych będą:

- powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy,
- centra edukacji i kształcenia kadr,
- dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych,
- instytucje szkoleniowe,
- władze oświatowe wszystkich szczebli,
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Ranking został opracowany zgodnie z „Zaleceniami metodycznymi do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”, opracowanymi przez Departament Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Źródłami informacji były dane zgromadzone przez Powiatowy Urząd Pracy w I półroczu 2008 roku.

Raport „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie włodawskim w I półroczu 2008 roku” składa się z trzech rozdziałów. W pierwszym rozdziale zawarto analizę bezrobotnych według zawodów, według wskaźnika długotrwałego bezrobocia oraz sekcji PKD. W rozdziale drugim przeprowadzono analizę ofert pracy według zawodów oraz według wskaźnika szansy uzyskania oferty, a także według sekcji PKD. Rozdział trzeci to analiza zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych.

W raporcie wykorzystano metody opisowe, statystyczne oraz graficzne. Źródłem informacji były dane zgromadzone na dzień 30.06.2008 r. w oparciu o załącznik 2 i 3 do sprawozdania MPiPS, dotyczące osób bezrobotnych oraz zgłoszonych ofert pracy według zawodów i specjalności. Pełne tablice, które były podstawą do analizy są ogólnie dostępne na stronie www.mz.praca.gov.pl

W celu prawidłowego zrozumienia zagadnień związanych z „Monitoringiem zawodów deficytowych i nadwyżkowych” należy określić podstawowe definicje tej tematyki.

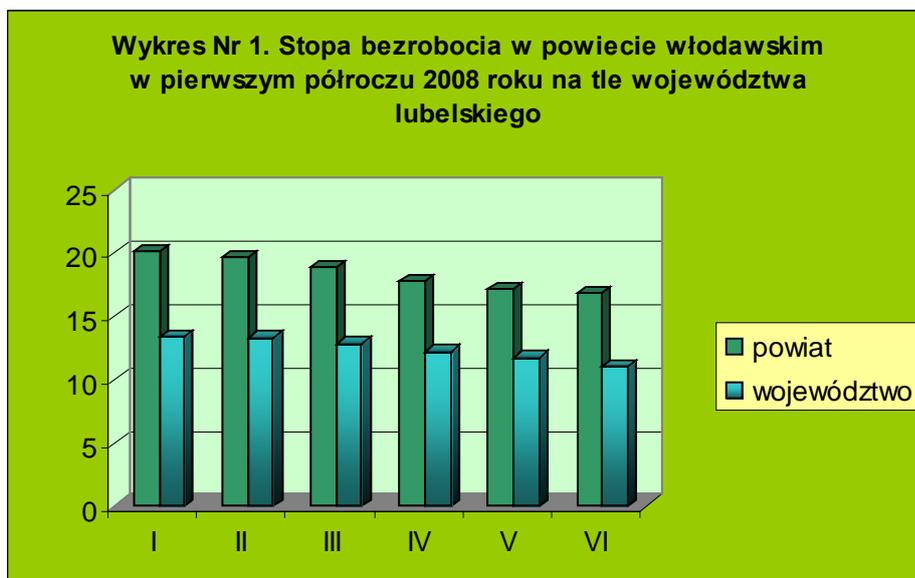
Przez **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

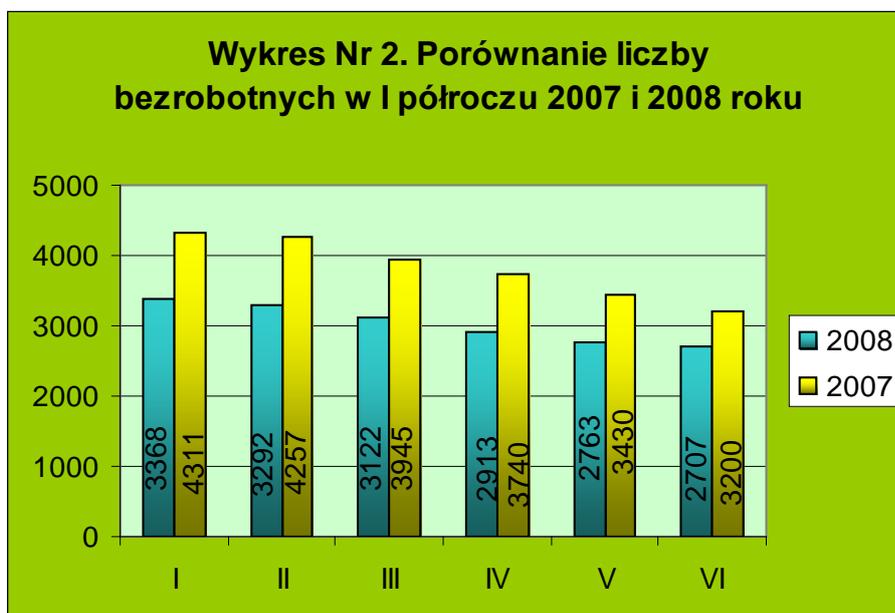
I. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG GRUP ZAWODÓW.

Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie obejmuje swoim działaniem teren powiatu włodawskiego. Jest to obszar typowo rolniczy odznaczający się dużym zróżnicowaniem w strukturze społecznej i gospodarczej. Powiat włodawski na tle województwa lubelskiego (11,0%) odznacza się jedną z najwyższych stóp bezrobocia, która w czerwcu 2008 r. wynosiła 16,8% ludności aktywnej zawodowo.

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy. Obliczenia własne.

Na koniec I półrocza 2008 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie włodawskim wynosiła 2707 osób, w tym 1384 kobiety. W porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 493 osoby.

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy. Obliczenia własne.

W analizowanym okresie zauważyć można wahania sezonowe, które powtarzają się na przestrzeni roku: miesiące wiosenne są okresami spadku liczby bezrobotnych, natomiast wzrost liczby osób bezrobotnych przypada na miesiące rozpoczynające rok kalendarzowy.

W pierwszym półroczu 2008 roku w powiecie włodawskim spośród ogólnej liczby bezrobotnych 2707 osób, 65,0 %, tj. 1761 osób stanowili bezrobotni zamieszkali na wsi. Osoby długotrwale bezrobotne (pozostające w rejestrze urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat) stanowiły zaś 30,0% ogółu bezrobotnych. Blisko 54,3% tej grupy osób to kobiety.

Tabela nr 1. Struktura bezrobocia na koniec czerwca 2008 roku w powiecie włodawskim

WYSZCZEGÓLNIENIE O - ogółem; K- kobiety		Stan w końcu czerwca 2008 roku		
		O	K	
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		O	2707	
		K	1384	
W tym	Zamieszkali na wsi	O	1761	
		K	878	
	Z prawem do zasiłku	O	387	
		K	131	
	Niepełnosprawni	O	70	
		K	17	
	Do 25 roku życia	O	674	
		K	338	
	Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	O	18	
		K	6	
	Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	O	131	
		K	78	
	Długotrwale bezrobotne	O	1732	
		K	952	
Powyżej 50 roku życia	O	452		
	K	167		
Bez kwalifikacji zawodowych	O	748		
	K	468		
BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI w miesiącu sprawozdawczym „napływ”		O	287	
		K	156	
BEZROBOTNI WYREJESTROWANI w miesiącu sprawozdawczym „odpływ”		O	343	
		K	156	
W tym	podjęcia pracy	O	129	
		K	51	
	W tym	pracy niesubsydiowanej	O	102
			K	45
		pracy subsydiowanej	O	27
			K	6
	rozpoczęcie szkolenia	O	33	
		K	17	
	rozpoczęcie stażu	O	12	
		K	9	
niepotwierdzenie gotowości do pracy	O	113		
	K	49		

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowa analiza bezrobotnych mieszkańców powiatu włodawskiego wykazuje, iż 2137 osób bezrobotnych pozostających w ewidencji PUP we Włodawie posiadało zawód, mimo to grupa bez zawodu była znacząca i stanowiła 21, % ogółu bezrobotnych. Ponad

59,5% populacji tej grupy stanowiły kobiety. W porównaniu do analogicznego okresu 2007 roku odnotowano niewielki spadek populacji bezrobotnych nie posiadających zawodu z poziomu 585 osób w końcu czerwca 2007 roku do 570 osób w końcu czerwca 2008 roku, czyli spadek o 15 osób.

Tabela nr 2. Bezrobotni zarejestrowani w PUP ze względu na wykształcenie stan na 30.06.2008r.

Poziom wykształcenia	Liczba bezrobotnych
Wyższe	148
Policealne i średnie zawodowe	687
Średnie ogólnokształcące	354
Zasadnicze zawodowe	785
Gimnazjalne i poniżej	733

Źródło: opracowanie własne

Grupę bez zawodu w większości stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz osoby posiadające wykształcenie podstawowe i niepełne podstawowe.

Tabela 3. Dynamika bezrobocia osób posiadających zawód i bez zawodu w pierwszym półroczu 2007 i 2008 roku

Osoby bezrobotne	2007		2008		Spadek do 2007 w stosunku do ogółu bezrobotnych	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ogółem	3200	100	2707	100	-493	15,40
Posiadające zawód	2615	81,7	2137	78,9	-478	18,27
Bez zawodu	585	18,3	570	21,1	-15	2,56

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy. Obliczenia własne.

Wykształcenie oraz posiadany zawód, silnie determinują pozycję danej osoby na rynku pracy. Przyjęte jest, iż osoby z wykształceniem wyższym mają większe szanse na podjęcie pracy niż osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Obecna sytuacja na rynku pracy ukazuje jednak, że największe szanse na znalezienie pracy mają osoby wykształceniem zawodowym.

Analiza populacji bezrobotnych ze względu na płeć wskazuje, że zawód posiadało więcej kobiet niż mężczyzn– 339 kobiety, tj. 59,5% ogólnej liczby osób posiadających zawód, podczas gdy mężczyzn było 231, tj. 40,5% ogólnej liczby bezrobotnych posiadających zawód. W analogicznym okresie 2007 roku sytuacja była zbliżona. Powyższe dane liczbowe ukazują, iż liczniejsza jest grupa zarejestrowanych kobiet. Świadczy to również o większych trudnościach ze znalezieniem pracy w tej populacji. Mężczyźni posiadający zawód mają większe szanse na podjęcie zatrudnienia. W końcu czerwca 2008 roku w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 2707 osób, z czego 2137 osób posiadało zawód, co stanowiło 76,8% omawianej populacji.

W badanym okresie w populacji bezrobotnych zdecydowanie dominowały osoby z zawodem sprzedawcy, technika mechanika, kucharza oraz robotnika budowlanego, robotnika leśnego, a także krawca i robotnika gospodarczego. Jak wynika z danych statystycznych, szeregi osób bezrobotnych (4,8% ogółu bezrobotnych) zasilają corocznie ludzie młodzi, bezpośrednio po ukończeniu szkół. Są to zazwyczaj absolwenci szkół ogólnokształcących (bez zawodu) i technikum mechanicznego. Znaczny odsetek (30,1%) ogółu bezrobotnych stanowią również osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy.

Analizując strukturę bezrobotnych według grup zawodowych należy zauważyć, że nie są ujęte w niej osoby bez zawodu. Wśród 29 dużych grup zawodowych wzięto pod uwagę 10, w których zarejestrowanych było ponad 76% bezrobotnych z zawodem. Tabela 4 obrazuje największe grupy zawodowe (wg grup głównych kody dwucyfrowego „Klasyfikacji zawodów”) bezrobotnych zarejestrowanych w PUP we Włodawie w pierwszym półroczu 2008 roku.

Tabela nr 4. Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie włodawskim w końcu czerwca 2008 roku.

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Liczba bezrobotnych	Struktura bezrobotnych (udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych)	W tym		
					Kobiety	Absolwenci	Powyżej 12 m-cy
1.	„74”	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	340	12,58%	15,11%	8,16%	13,54%
2.	„52”	Sprzedawcy i demonstratorzy	278	10,29%	19,71%	2,04%	12,37%
3.	„72”	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	237	8,79%	0%	2,04%	8,20%

4.	„51”	Pracownicy usług osobistych i ochrony	221	8,18%	14,25%	10,20%	7,81%
5.	„31”	Średni personel techniczny	221	8,18%	2,39%	20,40%	2,60%
6.	„71”	Górnicy i robotnicy budowlani	191	7,06%	0,47%	0%	8,59%
7.	„91”	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	212	7,86%	10,71%	0%	12,10%
8.	„93”	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	135	5,00%	2,00%	0%	2,64%
9.	„31”	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	121	4,49%	6,31%	18,36%	0,91%
10.	„24”	Pozostali specjaliści	120	4,44%	6,60%	18,36%	1,95%
OGÓŁEM			2076	76,87%	77,55%	79,56%	70,71%

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPiPS „T-II/P-1a Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie włodawskim. Stan w końcu czerwca 2008 roku”

Analizując dane przedstawiające strukturę zawodową osób bezrobotnych według dużych grup zawodowych /kod 2 cyfrowy/ należy stwierdzić, że najliczniejsze grupy zawodowe to:

1. pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 340 osób tj. 12,56% ogółu bezrobotnych :

- krawcy, kapelusznicy i pokrewni – 2,52%;
- piekarze, cukiernicy i pokrewni – 2,38%;
- szwaczki, hafciarki i pokrewni – 1,35%;
- garbarze skór i pokrewni – 1,26%;
- obuwnicy – 1,21%;
- masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni – 1,02%;

2. sprzedawcy i demonstratorzy – 278 osób tj. 10,26% :

- sprzedawcy i demonstratorzy- 10,29% ogółu bezrobotnych, ale wśród kobiet aż 19,71%;

3. Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń - 237 osób tj. 8,75% ogółu bezrobotnych:

- ślusarze i pokrewni – 1,73%;
- ustawiacze-operatorzy obrabiarek skrawających do metali – 1,31%;

4. Pracownicy usług osobistych i ochrony – 221 osoby tj. 8,16% ogółu bezrobotnych:

- kucharze – 4,02%;
- pracownicy domowej opieki osobistej – 1,12%;

5. Średni personel techniczny – 221 osób tj. 8,16% ogółu bezrobotnych:

- technicy mechanicy – 5,14%;
- technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni – 1,59%;

6. Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 212 osób, tj. 7,83% ogółu bezrobotnych:

- pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne – 3,74%
- gospodarze budynków – 2,52%

7. Górnicy i robotnicy budowlani – 191 osób, tj. 7,05% ogółu bezrobotnych:

- murarze i pokrewni – 2,85%;
- monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych- 1,16%;

8. Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 135 osób, tj. 4,98% ogółu bezrobotnych:

- robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym – 3,54%;
- robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 1,09%;

9. pozostali specjaliści – 179 osób, tj. 5,60% ogółu bezrobotnych:

- robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym – 2,85%;
- robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 1,40%;

10. Pracownicy pozostałych specjalności – 120 osób, tj. 4,43% ogółu bezrobotnych.

Dalsza analiza struktury bezrobotnych w powiecie włodawskim wykazała, iż w okresie do końca czerwca 2008 roku nie zarejestrowano osób posiadających zawód, w szczególności:

- kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w przedsiębiorstwach usług osobistych, porządkowych i pokrewnych;
- kierownik małych przedsiębiorstw w budownictwie;
- inżynierowie elektronicy i telekomunikacji;
- inżynierowie geodeci i kartografowie;
- nauczyciele szkół specjalnych;
- specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi;
- literaci, dziennikarze i pokrewni;
- asystenci i technicy dentystyczni;
- animatorzy kultury;
- asystenci usług pocztowych;
- pracownicy zakładów pogrzebowych;
- dekarze;
- mechanicy precyzyjni;

Analiza w omawianym okresie danych ilościowych dotyczących napływu bezrobotnych w powiecie włodawskim wykazała, iż w pierwszym półroczu 2008 roku zarejestrowało się 1718 osób bezrobotnych, w tym 793 kobiety, 267 osób zarejestrowanych w ciągu 12 m-cy od dnia ukończenia szkoły, wśród których były 164 kobiety. Najliczniejszą grupę napływających bezrobotnych, podobnie jak analogicznym okresie 2007 roku stanowiły osoby bezrobotne bez zawodu – 26,54%, z czego 54,60% bezrobotne kobiety.

Wysoki poziom napływu odnotowano w następujących zawodach:

- sprzedawca - 108 osób, w tym 100 bezrobotnych kobiet;
- technik mechanik- 74 osoby;
- robotnik budowlany - 43 osoby;
- kucharz – 35 osób;
- piekarz – 31 osób
- ślusarz – 29 osób;
- pedagog – 26 osób;
- technik budownictwa – 26 osób;
- robotnik leśny – 24 osoby;

Analizując strukturę napływu bezrobotnych według 29 dużych grup zawodowych wzięto pod uwagę 10, w których wyniósł on ponad 76,73% ogółu bezrobotnych posiadających zawód. W omawianym okresie kształtowanie się napływu bezrobotnych według grup zawodowych ilustruje tabela:

Tabela nr 5. Struktura napływu bezrobotnych w powiecie włodawskim w pierwszym półroczu 2008 roku.

Lp.	Kod grupy zawodu	Nazwa grupy zawodu	Struktura napływu bezrobotnych (udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych)	W tym		
				kobiety	absolwenci	
					razem	kobiety
1.	„74”	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	10,77%	10,66%	2,56%	0%
2.	„31”	Średni personel techniczny	10,77%	1,83%	17,09%	1,69%
3.	„72”	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	9,82%	0%	2,56%	0%
4.	„52”	Sprzedawcy i demonstratorzy	8,87%	18,93%	1,70%	3,38%
5.	„24”	Pozostali specjaliści	8,63%	13,23%	31,62%	44,06%
6.	„51”	Pracownicy usług osobistych i ochrony	6,73%	12,68%	10,25%	11,86%
7.	„71”	Górnicy i robotnicy budowlani	5,86%	0%	0,85%	0%
8.	„91”	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	5,46%	8,27%	0%	0%
9.	„93”	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	5,15%	1,28%	0%	0%
10.	„32”	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	4,67%	6,98%	12,82%	18,64%
OGÓŁEM			76,73%	73,86%	739,45%	79,63%

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPiPS „T-II/P-2a Struktura napływ bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie włodawskim w pierwszym półroczu 2008 roku”

Największy napływ bezrobotnych zarejestrowano w grupie bez zawodu – 456 osób, 26,54% ogółu. Zawody dominujące wśród rejestrujących się bezrobotnych były porównywalne jak w przypadku populacji bezrobotnych ogółem. Na miejscu pierwszym uplasował się zawód sprzedawcy, którego napływ ukształtował się na poziomie 108. Kolejnym zawodem (podobnie jak w populacji bezrobotnych) o największym napływie był technik mechanik, robotnik budowlany, a także kucharz, ślusarz – są to zawody, w których występuje największa liczba bezrobotnych.

Najmniejszy napływ bezrobotnych rejestrujących się w pierwszym półroczu 2008 roku odnotowano między innymi w zawodach: żołnierz zawodowy, fizyk, chemik, geolog, architekt, inżynier elektronik, specjalista kontroli jakości, specjalista ochrony środowiska, nauczyciel geografii, pedagog szkolny, prawnik legislator, laborant chemiczny, dietetyk, kaletnik, szewc naprawiacz, operator pilarek do pozyskiwania tarcicy, palacz kotłów CO, operator zgrzewarek, prasowaczka, pomocniczy robotnik leśny.

II. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).

Jednym z warunków poprawy sytuacji na rynku pracy jest nieustanny napływ nowych ofert pracy. W pierwszym półroczu 2008 roku w powiecie włodawskim pozyskano 786 ofert pracy, czyli o 301 więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Tak jak w latach ubiegłych pracodawcy korzystają najczęściej z różnego rodzaju refundacji, które oferuje urząd. Stąd też najwięcej było ofert pracy subsydiowanej. Głównie były to oferty stażu i przygotowań zawodowych w miejscu pracy. Pojawiły się również oferty związane z pracami sezonowymi. Z kolei niesubsydiowane oferty pracy kierowane były do osób posiadających już określone doświadczenie zawodowe.

Analiza napływu ofert pracy, pozwala więc na określenie skali nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodów. Wybrano więc zawody, w których zgłoszono w I półroczu 2008 roku powyżej 10 ofert. Stanowiły one ponad 69 % wszystkich zgłoszonych ofert.

Tabela nr 6. Ranking ofert pracy według zawodów zgłoszonych w okresie do 30.06.2008 r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w I-półroczu 2008 roku
1.	419101	Pracownik biurowy	118
2.	914103	Robotnik gospodarczy	106
3.	522107	Sprzedawca	82

4.	931301	Robotnik budowlany	60
5.	343101	Pracownik administracyjny	28
6.	913207	Sprzątaczką	29
7.	913204	Pomoc kuchenna	20
8.	235908	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	13
9.	712901	Konserwator budynków	17
10.	512302	Kelner	13
11.	712102	Murarz	14
12.	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	10
13.	913206	Salowa	12
14.	712501	Meliorant	11
15.	433201	Księgowy	11
16.	OGÓŁEM		544

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-3 „Oferty pracy wg zawodów w powiecie włodawskim w I – półroczu 2008 roku”

W powyższej tabeli skupiono się na zawodach, które to generowały ok. 69% wszystkich napływających ofert pracy. W badanym okresie największą ilość ofert pracy skierowano do pracowników biurowych a także robotników gospodarczych i sprzedawców, zajmujących kolejno drugie i trzecie miejsce rankingowe wśród zawodów najbardziej poszukiwanych. Czwarte miejsce pod względem liczby zgłoszonych ofert pracy zajął zawód robotnika budowlanego. Należy nadmienić, iż wiele napływających ofert dotyczy prac subsydiowanych: staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy lub też prace społecznie – użyteczne. Stąd też tak wiele ofert w zawodach takich jak pracownik biurowy lub robotnik gospodarczy. Nie stanowią one jednak trwałych miejsc pracy.

Analizując strukturę ofert pracy według zawodów można zauważyć, że na 29 dużych grup zawodowych w 12 z nich zgłoszono powyżej 94 % ogółu wszystkich ofert. Z materiału przedstawionego w załączniku T-I/P-3a widać, że pracodawcy najczęściej poszukiwali osób z grup zawodowych:

Tabela nr 7. Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie włodawskim w I-półowie 2008 roku.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w I-półowie 2008r.
1.	„91”	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	24,55%
2.	„41”	Pracownicy obsługi biurowej	16,15%
3.	„52”	Sprzedawcy i demonstratorzy	10,68%
4.	„34”	Pracownicy pozostałych specjalności	8,52%
5.	„93”	Robotnicy pomocniczy, w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	8,39%
6.	„74”	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	4,07%
7.	„51”	Pracownicy usług osobistych i ochrony	5,85%
8.	„71’	Górnicy	5,72%
9.	„23”	Specjaliści szkolnictwa	3,18%
10.	„83”	Kierowcy i operatorzy pojazdów	2,16%
11.	„24”	Pozostali specjaliści	1,90%
12.	„72”	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	1,90%
13.	„42”	Pozostali pracownicy obrotu pieniężnego i obsług klientów	1,14%
14.	OGÓLEM		94,21%

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-3a „Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie włodawskim w I-półroczu 2008 roku”

III. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Analizując poszczególne zawody pod względem wielkości wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów wyróżniono zawody nadwyżkowe, deficytowe i wykazujące równowagę na rynku pracy. Celem właściwej interpretacji danych należy przytoczyć podstawowe definicje używanych pojęć.

Zawód deficytowy to zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zawód nadwyżkowy to zawód, w którym liczba osób poszukujących pracy jest wyższa, niż zapotrzebowanie na ten zawód na rynku pracy.

Zawody te zostały spolaryzowane dodatkowo poprzez odniesienie się do wyodrębnionego na określonym pułapie średniej miesięcznej nadwyżki (deficytu) podaży siły roboczej, co pozwoliło na wyłonienie faktycznie istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy zawodów.

Zawody deficytowe i nadwyżkowe określane są za pomocą wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów mierzonej stosunkiem średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w badanym okresie do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, w badanym okresie. Przyjmuje się, że:

- zawody o wskaźniku **> 1,1** to **zawody deficytowe**,
- zawody o wskaźniku mieszczącym się w przedziale **<0,9; 1,1>** to **zawody zrównoważone**,
- zawody o wskaźniku **< 0,9** to **zawody nadwyżkowe**.

Analizując zawody deficytowe i nadwyżkowe, reprezentowane przez rejestrujących się bezrobotnych w pierwszym półroczu 2008 roku, należy zwrócić szczególną uwagę na liczbę bezrobotnych w powiązaniu z liczbą ofert pracy w poszczególnych zawodach. Na dzień 30.06.2008 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włodawie zarejestrowano 1262 osoby bezrobotne posiadające zawód, w okresie tym zgłoszono 786 ofert.

W pierwszym półroczu 2008 roku w klasyfikacji zawodów według kodów sześciocyfrowych w powiecie włodawskim wystąpiły zawody o wartości wskaźnika większej od 1,1 – 24 zawody. Są to zawody deficytowe, na które zapotrzebowanie na rynku pracy jest wyższe niż liczba osób poszukujących w nich pracy. 46 zawodów, w których wskaźnik

intensywności osiągał wartości właściwe dla zawodów deficytowych osiągnęło wartość MAX, co oznacza, że napływowi ofert pracy nie towarzyszył napływ bezrobotnych.

Zawody deficytowe (tj. posiadające wskaźnik intensywności nadwyżki/deficytu powyżej 1,1 są z grup zawodowych:

Tabela nr 8. Zawody deficytowe w powiecie włodawskim w I-półroczu 2008 r.

Lp.	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2007 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2007 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2007 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	Psycholog	0,5000	0,1667	-0,3333	3,0000
2.	Technik elektryk	0,3333	0,1667	-0,1667	2,0000
3.	Terapeuta zajęciowy	0,5000	0,1667	-0,3333	3,0000
4.	Zaopatrzeniowiec	0,3333	0,1667	-0,1667	2,0000
5.	Księgowy	1,8333	0,8333	-1,0000	2,2000
6.	Opiekun w domu pomocy społecznej	0,8333	0,3333	-0,5000	2,5000
7.	Kasjer handlowy	0,8333	0,3333	-0,5000	2,5000
8.	Kelner	2,1667	0,6667	-1,5000	3,2500
9.	Pomoc farmaceutyczna	0,3333	0,1667	-0,1667	2,0000
10.	Meliorant	1,8333	0,1667	-1,667	11,000
11.	Konserwator budynków	2,8333	0,1667	-2,6667	17,0000
12.	Mechanik pojazdów samochodowych	1,3333	0,6667	-0,6667	2,0000
13.	Stolarz meblowy	0,5000	0,1667	-0,3333	3,0000
14.	Pracownik administracyjny	4,6667	1,5000	-3,1667	3,1111
15.	Pomoc kuchenna	3,3333	0,1667	-3,1667	20,0000
16.	Salowa	2,0000	0,5000	-1,5000	4,0000

17.	Sprzątaczką	4,8333	3,6667	-1,6667	1,3182
18.	Robotnik gospodarczy	17,6667	5,1667	-12,5000	3,4194
19.	Portier	0,6667	0,3333	-0,3333	2,0000
20.	Nauczyciel przedszkola	0,5000	0,3333	-0,1667	1,5000
21.	Pracownik biurowy	19,6667	1,8333	-17,8333	10,7273
22.	Robotnik budowlany	10,0000	7,1667	-2,8333	1,3953
23.	Kierownik działu marketingu i sprzedaży	1,0000	0,1667	-0,8333	6,0000
24.	Pracownik socjalny	0,6667	0,3333	-0,3333	2,0000

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie włodawskim w I-półroczu 2008 roku.

Zawody deficytowe występują na rynku pracy znacznie rzadziej aniżeli zawody nadwyżkowe. Jest to spowodowane tym, że istnieje większe zapotrzebowanie na pracowników o danych kwalifikacjach niż rzeczywista liczba osób posiadających te kwalifikacje. Rzeczywisty popyt na dane zawody warto byłoby rozpatrywać poprzez uwzględnienie innych możliwych źródeł pozyskiwania pracowników. Mimo dużego bezrobocia zjawisko deficytu zawodów jest jak najbardziej racjonalne.

W omawianym okresie odnotowano 8 zawodów zrównoważonych (wskaźnik intensywności nadwyżki / deficytu większy od 0,9 a mniejszy od 1,1), czyli takich na które zapotrzebowanie na rynku pracy jest równe liczbie osób poszukujących pracy w tych zawodach. Osoby posiadające kwalifikacje z tej grupy teoretycznie nie powinny mieć problemu z podjęciem odpowiedniego zatrudnienia.

Zawody zrównoważone w powiecie włodawskim (wg pełnej klasyfikacji zawodów) w I-powie 2008 roku obrazuje Tabela 15.

Tabela nr 9. Zawody zrównoważone w powiecie włodawskim w I-półroczu 2008 roku.

Lp.	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I - półroczu 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I-półroczu 2008 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w I-półroczu 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	Nauczyciel matematyki	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000
2.	Nauczyciel muzyki	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000
3.	Pedagog szkolny	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000
4.	Muzealnik	0,3333	0,3333	0,0000	1,0000
5.	Agent ubezpieczeniowy	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000
6.	Sekretarka medyczna	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000
7.	Sanitariusz szpitalny	0,3333	0,3333	0,0000	1,0000
8.	Palacz kotłów CO gazowych	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie włodawskim w I – półroczu 2008 roku.

Analizując wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) grup zawodów według kodu sześciocyfrowego, należy stwierdzić, że większość zarejestrowanych osób bezrobotnych reprezentuje zawody zaliczane do zawodów nadwyżkowych na rynku pracy – 40 zawodów na 397 występujących. Oznacza to, że istnieje mniejsze zapotrzebowanie na rynku pracy na te zawody, niż liczba osób poszukujących w nich pracy. W przypadku 276 zawodów wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) równy był zero, tj. napływowi bezrobotnych nie towarzyszył napływ ofert pracy.

Tabela nr 10. Zawody nadwyżkowe w powiecie włodawskim w I -półroczu 2008 roku.

Lp.	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I - półroczu 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I -półroczu 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	Pielęgniarka	0,1667	0,3333	0,5000
2.	Pedagog	0,1667	4,3333	0,0385
3.	Historyk	0,1667	0,5000	0,3333
4.	Technik elektronik	0,3333	0,1667	0,2000
5.	Technik informatyk	0,3333	0,5000	0,6667
6.	Masażysta	0,1667	0,3333	0,5000
7.	Ratownik medyczny	0,1667	0,5000	0,3333
8.	Przedstawiciel handlowy	0,1667	0,3333	0,5000
9.	Sekretarka	0,5000	0,1667	0,7500
10.	Magazynier	1,0000	1,1667	0,8571
11.	Kucharz	1,5000	5,8333	0,2571
12.	Opiekunka domowa	1,0000	1,3333	0,7500
13.	Fryzjer	0,1667	0,6667	0,2500
14.	Kosmetyczka	0,1667	0,6667	0,2500
15.	Pracownik ochrony mienia i osób	0,5000	1,3333	0,3750
16.	Sprzedawca	13,6667	18,000	0,7593
17.	Sprzedawca w stacji paliw	0,3333	0,5000	0,6667
18.	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,1667	1,1667	0,1429
19.	Robotnik leśny	0,6667	4,0000	0,1667
20.	Murarz	2,3333	5,8333	0,4000
21.	Monter instalacji wodnych i kanalizacyjnych	0,1667	1,1667	0,1429
22.	Ślusarz	0,5000	4,8333	0,1034
23.	Tokarz	0,3333	0,6667	0,5000
24.	Elektromonter	0,1667	0,5000	0,3333

25.	Zdobnik szkła	0,1667	0,5000	0,3333
26.	Rzeźnik wędliniarz	0,1667	1,1667	0,1429
27.	Cukiernik	0,1667	1,1667	0,1429
28.	Piekarz	0,8333	5,1667	0,1613
29.	Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	0,1667	0,8333	0,2000
30.	Stolarz	0,8333	2,1667	0,3846
31.	Pilarz	0,6667	1,6667	0,4000
32.	Krawiec	1,3333	3,6667	0,3636
33.	Szwaczka	0,5000	2,6667	0,1875
34.	Operator koparek i zwalowarek	0,1667	0,3333	0,5000
35.	Kierowca samochodu osobowego	0,6667	1,3333	0,5000
36.	Kierowca samochodu ciężarowego	1,6667	2,0000	0,8333
37.	Robotnik drogowy	0,5000	1,1667	0,4286
38.	Konserwator części	0,1667	0,3333	0,5000
39.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,1667	0,8333	0,2000
40.	Robotnik magazynowy	0,1667	0,6667	0,5000

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie włodawskim w I -półroczu 2008 roku.

W 71 zawodach w pierwszym półroczu 2008 roku w powiecie włodawskim nie odnotowano napływu bezrobotnych i napływu ofert pracy.

Powyższa analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w ujęciu grup elementarnych jest najlepszym obrazem do śledzenia danego zawodu na lokalnym rynku pracy, określa bowiem średnio miesięczne wskaźniki oraz relację pomiędzy nimi.

WNIOSKI

Rynek pracy powiatu włodawskiego jest rynkiem szczególnie trudnym. Jedną z przyczyn wysokiego bezrobocia jest słaba kondycja gospodarcza tutejszego regionu. Podaż pracy jest mniejsza od napływu osób bezrobotnych, aczkolwiek bezrobocie charakteryzuje się tendencją spadkową. Nie można jednoznacznie wskazać głównej przyczyny spadku bezrobocia, być może to zasługa sezonowych prac letnich, wyjazdów Polaków za granicę oraz wykorzystania środków unijnych na aktywizację osób bezrobotnych.

Przeprowadzona w oparciu o tabele zawierające dane, analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych ujawniła charakterystyczne fragmenty struktury zawodowej osób bezrobotnych. Najliczniejszą grupę zarejestrowanych stanowiły osoby bez zawodu, powiększaną dodatkowo przez duży napływ bezrobocia (w tym absolwentów). Analiza zawodowa struktury bezrobotnych ujawniła także duży napływ absolwentów w zawodach nadwyżkowych, które utrzymują się na wysokim poziomie bezrobocia.

Liczną grupą pod względem wykształcenia w powiecie włodawskim stanowią bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, a więc w rzeczywistości bez wykształcenia. Osoby z tej grupy zawodowej mają mało obiecujące perspektywy na zatrudnienie, ponieważ do Urzędu Pracy wpływa najmniej ofert dla osób bez zawodu. Pewną szansą na znalezienie zatrudnienia dla tej grupy osób mogą okazać się wszelkiego typu przygotowania zawodowe.

Analiza ofert pracy wskazuje, że mimo nadwyżki siły roboczej w znaczącej liczbie zawodów, nie wszystkie oferty są w pełni realizowane. Wynika to przede wszystkim z braku dopasowania wymogów zgłaszanych ofert do rzeczywistego poziomu i rodzaju kwalifikacji zawodowych posiadanych przez osoby bezrobotne. Część osób bezrobotnych posiada kwalifikacje zdezaktualizowane i nieodpowiadające nowoczesnym standardom pracy. Zmiany, jakie zachodzą w kształceniu zawodowym powinny być na bieżąco aktualizowane i uwzględniane w programach kształcenia.

Sytuacja na włodawskim rynku pracy, mimo spadku bezrobocia, nadal jest niepokojąca, ponieważ wciąż duża grupa bezrobotnych pozostaje bez pracy, nie mogąc znaleźć odpowiedniego zatrudnienia popada w bierność zawodową i dezaktywizuje się. Przyczyny długiego trwania bezrobocia są w ich przypadku dwojakiego rodzaju: rzeczywistego zaniechania poszukiwań pracy i korzystania ze statusu osoby bezrobotnej z zupełnie innych przyczyn niż bezrobocie ekonomiczne (np. ubezpieczenie zdrowotne,

zabieganie o pomoc społeczną). Aktywizacja osób pasywnych i przywrócenie ich do sfery zatrudnienia jest zdecydowanie trudniejsze niż osób aktywnie poszukujących pracy.

Monitoring zawodów w obecnej postaci jest niewystarczający dla precyzyjnego określania struktury zawodów nadwyżkowych i deficytowych. Wyniki identyfikacji zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę nie mogą precyzyjnie określić rzeczywistej skali zjawiska. Wynika to m.in. z faktu, że część bezrobotnych jest klasyfikowana w zawodzie wyuczonym, a część w zawodzie wykonywanym. Dodatkowo wielu bezrobotnych dysponuje umiejętnościami nie ograniczającymi się tylko do jednego zawodu. W chwili rejestracji są oni klasyfikowani w ewidencji pod jednym kodem zawodowym (ostatnio wykonywanym). Bezrobotny posiadający kilka zawodów może, zatem – w zależności od potrzeb rynku pracy – podjąć zatrudnienie zarówno w zawodach nadwyżkowych jak i deficytowych. Nie zauważamy również problemu szarej strefy, który stanowi element zakłócający naszą wiedzę o rynku pracy. Wyłączamy problem migracji zarobkowych i związanych z tym udział w bezrobociu rejestrowanym osób zainteresowanych jedynie uzyskaniem ubezpieczenia zdrowotnego. Rozpatrując konkretne zawody i profesje, nie uwzględniamy podobieństwa kwalifikacyjnego niektórych z nich a także faktu, iż do wykonywania pewnych prac nie są potrzebne żadne kwalifikacje. W tym kontekście nie powinno się mówić o deficytowym charakterze zawodu „robotnik gospodarczy”, który może z powodzeniem wykonywać osoba o nadwyżkowym zawodzie np. robotnika drogowego.

Niniejszy monitoring jest formą zwrócenia uwagi na zapotrzebowanie w zakresie organizacji szkoleń, których tematyka będzie dostosowana do potrzeb rynku pracy i wymagań pracodawców, a także kształcenia młodzieży w zawodach, w których bez większych problemów znajdują zatrudnienie po ukończeniu nauki. Ciągły monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w dłuższej perspektywie czasu spowoduje zmiany na lokalnym rynku pracy poprzez zaniechanie kształcenia (lub ograniczenie) w zawodach nadwyżkowych a wzrost liczby absolwentów w zawodach deficytowych, a także zróżnicuje ofertę szkoleń dla osób bezrobotnych w związku, z czym zagrożenie długotrwałym bezrobociem powinno się zmniejszać.

Opracowała: Referent PUP

Marta Bukacka

Zatwierdził: Dyrektor PUP

Zbigniew Woszczyński

